

Biskop Atle Sommerfeldt:
Preken Allehelgensøndag – Hovlands Uppstandelsesmesse
Fredrikstad Domkirke, Hovlandsfestivalen, 02.11.2014
Matt 5,1-12

Det finnes en annen virkelighet!

Et av de aller mest grunnleggende spørsmålene mennesket har stilt seg er om det finnes en verden og virkelighet bortenfor og utenfor den vi ser og kjenner og erfarer. Lengtingen etter å bygge en relasjon til en annen virkelighet gjenfinnes i menneskets ritualer og kunst helt tilbake til menneskehetens vugge i det sørlige Afrika.

For mange er tenningen av lys på gravene til de kjære som er gått ut av vår sansbare virkelighet også en handling som peker inn til en annen virkelighet som vi ikke ser, men som det blafrende lyset påminner om og er et tegn til.

Platon, den store greske filosofen som levde omtrent 400 før Kristus, og som vår vestlige sivilisasjons tenking står på skuldrene til, skrev en klassisk fortelling som også kan sannsynliggjøre hvordan våre observasjoner ikke omfatter all virkelighet.

En gruppe fanger er lenket fast i en hule på en slik måte at de bare ser hulens bakvegg. På denne veggen ser de skygger som beveger seg. Det er disse skyggene som er deres observerbare virkelighet. En av fangene kommer seg løs fra lenkene og går ut av hulen. Da ser han at det foran huleinngangen passerer mennesker hele tiden og lyset fra et bål bortenfor dem gjør at skyggene fra menneskene som går forbi huleinngangen vises på huleveggen fangene ser. Men ingen av fangene i hulen tror på fortellingen om at det finnes en virkelighet utenfor hulen.

Men realiteten er jo at utenfor det fangene ser finnes det en annen virkelighet som er helt annerledes enn det de kan observere og nedtegne.

I vår tid hevder mange at det ikke finnes noen virkelighet som vi ikke kan beskrive med vitenskapelige metoder. Biologien har lært oss at naturen har utviklet seg ved at den sterkeste og mest tilpassede seirer og sørger for en stadig forbedring av artens overlevelsessevne. Siden naturvitenskapen hevdes å være den eneste virkeligheten som eksisterer, må også menneskenes samfunn og liv gjenspeile dette.

Livets mening er å klatre så høyt som mulig og bevise sin verdighet ved styrke og livskampen består i å seire på alle fronter i den evige konkurransen for å sikre slekten og samfunnets videreføring og foredling.

Da blir vår visjon av det gode liv slik:

Lykkelig er de som er kunnskapsrike og alltid kan være til nytte for de slipper å være avhengig av andre mennesker.

Lykkelig er de som får en diagnose og de riktige pillene når uventede og uberegnelige tap inntreffer for de skal unngå sorgen.

Lykkelig er de med en perfekt kropp og som presterer best av alle i skole, idrett og yrkesliv, for de skal oppleve andres beundring og hyllest.

Lykkelig er de som har klart å vinne i kampen om de høyeste lønningene og største bonusene for de kan kjøpe alt som tilbys i markedet.

Lykkelig er de som ikke lar seg overmanne av snillisme når flyktninger kommer til landet, for de skal få beholde all velferden selv.

Lykkelig er de som opplever sterke religiøse følelser, for de kan tale på vegne av Gud.

Lykkelig er de som viser styrke i konflikter for de skal aldri behøve å ta hensyn til andres behov.

Lykkelig er de som unngår motstand og nederlag, for de kan bevare sin perfekte fasade.

Ja, lykkelig er vi når de sterkeste og frommeste og klokeste og dyktigste og rikeste får styre, for da kan vi alle arve smulene fra deres bord.

Slik kan vi sitte der i hulen vår og strebe etter å komme bort til de dansende skyggebildene på veggen og tro at dersom vi kan komme med i skyggenes dans, da finner vi lykken.

I **Jesus** avdekker Gud at visjonen for våre liv er forankret i en helt annen virkelighet enn det vi kan se og sanse, styrt av biologien og utviklingens jernlov. Utenfor hulen vår finner vi Guds virkelighet. Det er visjonen om en verden der tårene tørres og døden ikke lenger finnes, der ingen legger seg tørste og sultne om kvelden og der forfølgelse og utestenging av dem som ikke passer inn i de sterke og vellykkedes felleskap, er erstattet med gjensidig avhengighet, verdighet og nestekjærlighet.

Det er en visjon om en virkelighet der Guds kjærlighet er alt i alle.

Det er en visjon som er en motkultur til alle tider og på alle steder der kravene til prestasjon og perfektjon holder menneskene i et jerngrep.

Det er en visjon vi ikke trenger å lete lenge for å finne tegnene til:

- **motkulturen** viser seg når barna bæres frem til døpefonten og mottar Guds nåde og det samme korsets tegn, likt for alle uavhengig av prestasjon, kultur og sosial status.

- **motkulturen** viser seg i nattverdbordet som et grensesprengende måltidsfellesskap med like mye vin og brød til alle,

- **motkulturen** viser seg når nederlagene er mange, svikten mot mennesker konstant, prestasjonene små og innvevdheten i urettferdighet en realitet og Gud allikevel inviterer til en pilgrimsvandring mellom Kristi handling på korset for meg i dåpens vann, og håpet om at alt kan forandres, også at døden overvinnes av Guds kjærlighet i Kristi oppstandelse.

Visjonen er ikke løsrevet fra de livene vi lever i den verden vi kjenner og erfarer. Det er en visjon som møter oss nettopp i vår sårbare virkelighet. Gud inviterer oss ikke til å flykte inn i en annen virkelighet. Gud tar i mot oss i vår avhengighet, sorg og nederlag, med vår sennepsfrøtro, krevende samliv og redsel for døden. Gud ledsager oss på dåpslivets pilgrimsvandring slik som vi er.

Kirkens mot-kultur er **forankret** i bekjennelsen til èn treenig Gud som aldri kan erstattes av noen politisk makthaver eller korrekt kunnskapsregime. **Guds kvaliteter** viser seg i den nådige omfavelse Gud gir alle mennesker, gitt oss som synlig tegn i dåp og nadverd.

Bekjennelsen og tegnets radikale annerledeshet i forhold til konvensjonell samfunnsorganisering førte fra begynnelsen til utestengelse fra synagogen og forfølgelse fra politiske makter. Slik har det fortsatt med varierende styrke og kraft.

I vår tid kjenner vi alle varianter av motstand, fra henrettelsene i Irak til kampen i vår egen kulturkrets mot alle de falske lykkeprofeter i religion, næringsliv og politikk. Vi skal fortsette å tenne våre lys i kirkene og på gravstedene i protest mot dem som vil frata oss håpet om en fremtid i Guds virkelighet.

Kirkens bekjennelse skal tydeliggjøre at Guds nåde, og ikke kravet om å være sin egen lykkes smed, gjelder for alle som strever og har tungt å bære, slik tonen fra Egil Hovlands omkvad i all sin tekstlige enkelthet uttrykker (synges tre ganger):

«Gud synes om deg, Gud synes om meg,
 Gud synes om deg, kjære venn.
 Han skal bevare deg, han skal bevare deg
 til vi sees igjen.»

Til vi sees igjen i Guds virkelighet bortenfor døden, i himlenes rike.

I den virkeligheten møtes vi ikke med krav om lykke, men tilsigelse av salighet:

Salig er de som er fattige i ånden, for himmelriket er deres.

Salig er de som sørger, for de skal trøstes.

Salig er de ydmyke, for de skal arve jorden.

Salig er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes.

Salige er de barmhjertige, for de skal få barmhjertighet.

Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud.

Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.

Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.

Ja salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere, lyver og snakker ondt om dere på alle vis. Gled og fryd dere, for stor er lønnen dere har i himmelen.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud bfra evighet til evighet. Amen.